NOORD-BRABANDER.

NOMMER 97. 's BOSCH. DONDERDAG, 12 NOVEMBER 1829.

Engeland.

LONDEN, 6 *november*.

Men spreekt van ernstige geschillen, welke tusschen lord *Cowley*, onzen gezant te Weenen en den prins *van Metternich* zouden plaats gehad hebben; het schijnt, dat lord *Cowley* bij het kabinet van Oostenrijk vorderingen gedaan heeft, die voorgekomen zijn af te wijken van het staatkundig stelsel, hetwelk de beide hoven tot hiertoe gevolgd hebben, en die vergezeld zijn geweest van eenen vermeten toon, welke de toorn van prins *Metternich* heeft ontstoken; wij wachten nadere bijzonderheden omtrent eene gebeurtenis, welke de staatkundige gezigteinder wel eens zou kunnen verdonkeren.

— De wapenstilstand tusschen de Columbianen en de Peruvianen is geteekend; men beweerde, dat het vredes-tractaat weldra zou volgen: zie hier de hoofdartikelen van den wapenstilstand: 1.° de afstand van Guaijaquil aan Columbië; 2.° het opbreken van de blokkade der zuidkust van Columbië door de Peruvianen.

— De graaf *de Matuschwitsch* heeft in de afgeloopene week menigvuldige onderhandelingen met den hertog *van Wellington* en den graaf *Aberdeen* gehad.

— De laatste brieven uit Calcutta spreken aanhoudend over de ontevredenheid der troepen van de compagnie; men was beducht, dat deze tot buitensporigheden zouden overgaan, welke de rust in onze indische bezittingen zouden kunnen blootstellen.

Oostenrijk.

WEENEN, 31 *october*.

De *Oostenrijksche Beobachter* behelst heden de volgende berigten uit Konstantinopel, van den 10 october:

« Ofschoon de ratificatien van den vrede door de Porte reeds den 27 september naar Adrianopel gezonden zijn, hebben zich echter eenige zwarigheden in de uitvoering van sommige punten opgedaan, en zulks heeft aanleiding gegeven, dat verscheidene russische officieren naar Konstantinopel zijn gezonden. De voornaamste dezer zwarigheden zijn; de bij het vredes-traktaat bepaalde overgave der vesting Giorgewo aan de russische troepen; de uitvaardiging des firmans omtrent de vereeniging der zes distrikten met Servië, en het post vatten van *Mustafa*-pacha van Scutari met zijn legerkorps bij Phillippopel, waardoor de russische armee meent, zich in hare positie bij Adrianopel bedreigd te zien. De Porte heeft reeds de noodige bevelen en verklaringen gegeven, om deze zwarigheden uit den weg te ruimen.

Als onmiddellijke gevolgen van het herstel der vreedzame betrekkingen tusschen de beide rijken, kunnen beschouwd worden de loslating van alle russische krijgsgevangenen en hunne terugzending aan boord van onderscheidene oostenrijksche en sardinische koopvaardijschepen; de ontruiming van Enos door de russische troepen, en eindelijk de opheffing van de blokkade der Dardanellen.

Wijders is door het herstel van de vrije scheepvaart naar de Zwarte Zee in den handel weder eene, sedert langen tijd smartelijk ontbeerde, levendigheid gekomen. Begunstigd door eenen aanhoudenden zuidenwind hebben sedert kort meer dan honderd schepen van alle natien, doch meest oostenrijksche, de reis naar Odessa aangenomen, terwijl andere uit den Archipel te Konstantinopel aangekomen zijn.

Nederlanden.

TWEEDE KAMER DER STATEN-GENERAAL.

Zitting van dingsdag, 10 *november*.

Voorzitter: de heer *Cæver Hooft*.

Er zijn, behalve den voorzitter, 81 leden aanwezig.

De voorzitter brengt ter kennis van de vergadering een koninklijk besluit, waarbij hij gemagtigd wordt, om den heer *W. H.* baron *van Sytzama*, wegens de provincie Vriesland tot lid der kamer verkozen, als zoodanig te beëdigen.

De commissie tot onderzoek der geloofsbrieven van de afgevaardigden der provincie Vriesland de bescheiden der verkiezing van genoemd lid onderzocht en in orde bevonden hebbende, besluit de vergadering tot de toelating van hetzelve.

De heer van *Sytzama* neemt dienvolgens zitting, na in handen van den voorzitter den bij de grondwet voorgeschreven eed afgelegd te hebben; waarna wordt gelezen het verslag der centrale afdeeling wegens de toelating van den heer *P. A. Brugmans*, waaruit blijkt, dat in de afdeelingen nog steeds een groot verschil van gevoelen dienaangaande geheerscht heeft.

De voorzitter stelt voor, dit verslag te doen drukken en ronddeelen, en de beraadslagingen over deze zaak te houden op morgen, ten 11 ure.

De heer *Angillis* doet opmerken, dat de Koning morgen audientie geeft en dat vele leden, die hunne opwachting bij Z. M. nog niet hebben gemaakt, zich waarschijnlijk naar dezelve zullen begeven, en alzoo de discussie niet zouden kunnen bijwonen; weshalve hij voorstelt, deze op overmorgen te bepalen.

De heer *Trenteseaux* zegt, dat hij ook voor het uitstel is, daar het rapport van de centrale afdeeling nog moest worden rondgedeeld.

De voorzitter: Daar is niets nieuw in het rapport; het behelst de gevoelens, welke te voren reeds zijn aangevoerd en ontwikkeld.

De heer *de Stassart:* Laat de vergadering bij de hoofdelijke stemming beslissen, of de beraadslaging morgen of overmorgen zal plaats hebben.

De heer *le Hon:* Het is de gewoonte, en daarvan behoort men niet zonder reden af te gaan, dat de beraadslaging worde bepaald ten minste vier en twintig uren na de ronddeeling van het verslag der centrale afdeeling.

De heer *Lyclama à Nyeholt* is van oordeel, dat er geene redenen zijn om die zaak nog langer uit te stellen.

De heer *Weerts* verklaart zich voor donderdag. Elk moet, zoo veel mogelijk, tegenwoordig kunnen zijn.

De heer *Geelhand Della Faille* is te meer voor de bepaling der beraadslaging op donderdag, omdat de persoon, wien de zaak aangaat, alsdan nog in de gelegenheid is, nadere stukken over te leggen ter wegneming van de bezwaren, welke tegen zijne toelating in het midden zijn gebragt.

De voorzitter. Dit is hier de zaak niet. Daar wordt alleen gevraagd, op welken dag de discussie zal worden bepaald.

De heer *de Brouckere* merkt aan, dat niemand gevraagd heeft, dat de beraadslaging op morgen zou plaats hebben.

De heer *Boddaert* verklaart zich stellig voor *morgen*. Daar bestaat een argument, hetwelk niet gedoogt, dat de discussie worde uitgesteld om de audientie des Konings. Men heeft, toen het daarvan zake was, aangemerkt, dat de vergadering zich niet kan schikken naar een paar leden, die deze audientie zouden verlangen bij te wonen.

De heer *Byleveld:* Daar is hier geen *periculum in mora*. De zaak heeft reeds zoo lang geduurd, zij kan dan nu ook nog wel éénen enkelen dag langer duren.

Dit wordt van alle kanten ondersteund.

Wordt besloten, de beraadslaging te bepalen op donderdag ten elf ure.

Zijn ontvangen drie verzoekschriften, welke alle naar de commissie tot de petitien worden verzonden:

1°. Van de heer *de Garde*, die zich beklaagt over wederregtelijke behandeling, hem aangedaan;

2°. Van eenige geestelijken, die eene onbeperkte vrijheid van onderwijs verlangen, en

3°. Van den heer *Dirksen*, wonende bij Arnhem, wegens bijzondere belangen.

De zitting wordt opgeheven en bepaald op aanstaanden donderdag, ten elf ure.

'S HERTOGENBOSCH, 11 *november*.

Mgr. *van Bommel* is laatstleden zaturdag, des avonds ten half negen ure, te Luik aangekomen en bij den hoogeerwaarden heer *Barrett*, vikaris-generaal, afgestapt, alwaar hij voornemens is zijne voorbereiding te doen; des anderendaags heeft hij, vergezeld van twee leden der gedeputeerde staten, zijn paleis gaan bezigtigen, vanwaar hij zich naar Z. Exc. den gouverneur dier provincie begeven heeft; des namiddags zijn hem de geestelijkheid der hoofdkerk en der stad, alsmede de directeur en de hoogleeraren van het seminarie, door den heer vikaris-generaal aangeboden; dit gehoor heeft een der beweeglijkste tooneelen opgeleverd; de woorden, welke mgr. *van Bommel* den eerbiedwaardige geestelijken heeft toegesproken, schijnen hun zoodanig te hebben getroffen, dat de tranen hen uit de oogen vloeiden.

Men hoopt, dat de wijding van den bisschop geheel naar de regels zal gedaan worden, en dat, behalve den bisschop, die de wijding zal verrigten, twee andere bisschoppen, namelijk die

van Gent en Doornik, bij de wijding aanstaanden zondag den 15 dezer, zullen tegenwoordig zijn. (*Courr. de la Meuse.*)

— Uit 's Hage wordt van den 5 dezer gemeld:

Men verzekert, dat in eene vergadering der afdeelingen van de tweede kamer, dezer dagen gehouden, eenige leden der zuidelijke provincien geweigerd hebben, deel te nemen in de beraadslagingen over de begrooting, alvorens zij voldoening verkregen hebben, betrekkelijk de vrijheid van onderwijs.

Volledige vrijheid, zegt men, alleen eene kleine uitzondering en nog voorloopig en zelfs niet voor het geheele lager onderwijs; dit is in twee deelen verdeelt: de certificaten van bekwaamheid zullen alleen het laagste treffen, dat is, de meesters die het lezen, schrijven, rekenen, de beginselen der geschiedenis en aardrijkskunde zullen leeren. De commissien zullen zeer vrijzinnig zamengesteld zijn; het gouvernement zal slechts drie inspecteurs naar goedvinden daarbij plaatsen, de provinciale staten zullen de drie andere leden benoemen. De afgevaardigden uit het noorden verlangen geene volkomene vrijstelling; die van het zuiden en Braband, ten minste het grootste gedeelte, verklaren zich thans openlijk voor de volledige vrijheid. Eenigen beweren, dat de vrijheid met regt bestaat; anderen, dat zij nuttig is, anderen, dat de examens van bekwaamheid in kleine godsdienstige inkwisitien zullen veranderd worden, anderen wederom, dat er gevaar bestaat met de vrijheid zonder *preventive* maatregelen te beproeven. De worsteling zal hevig zijn.

Op het oogenblik dat de wet over het onderwijs zal onderzocht worden, zal het niet nutteloos zijn, eenige daartoe betrekking hebbende en weinig bekend zijnde omstandigheden te herinneren, welke van de oprigting van ons koningrijk dagteekenen.

Z. M. onze doorluchtige Vorst had, bij zijne aankomst in Holland, destijds prins van Oranje, na den val van *Buonaparte*, niets meer ter harte dan al de keizerlijke reglementen, waardoor de opvoeding gestremd werd, te vernietigen. Op den 18 januarij 1814 werd er eene commissie benoemd, om eene zoo belangrijke zaak te bepalen; onder de leden, welke allen protestanten waren, merkte men op de heeren *J. M. Kemper* en *Gallot d'Escury van Heinenoord*; den 2 maart daaraanvolgende verscheen er eene proclamatie, waarbij de notabelen tot het onderzoeken der grondwet werden opgeroepen; daarin las men over de opvoeding der jeugd het volgende: *het is van belang, deze van de boeyen los te maken..... die den geest onderdrukken en den moed verdooven:* den 23 junij 1815 werd het ontwerp der grondwet den Koning aangeboden, en de commissie hare werkzaamheden geëindigd hebbende, werd er den 2 augustus daaraanvolgende een besluit genomen, waarbij de onbepaaldste vrijheid in het hooger en middelbaar onderwijs werd afgekondigd. Het tweede artikel vergunde aan *een elk, die zich bekwaam oordeelt*, een opvoedingshuis te openen.

Het was na deze zoo formele vrijmaking, dat talrijke katholijke en protestantsche gestichten binnen weinig tijds geopend werden; maar vermits de eerste aan de heeren *van Gobbelschroy* en zijne aanhangers niet bevielen, werden zij *alleen*, krachtens de vrijheid der eerdiensten en der ordonnantien van 1825, vernietigd. (*Catholique.*)

— Te Roggel (prov. Limburg) is men zeer verlangend naar de vrijheid van het onderwijs: de katholijken aldaar toonen, hoe veel prijs zij op de opvoeding hunner kinderen stellen; zij zenden hunne kinderen liever niet ter schole, dan dat aan dezelve grondbeginselen zouden worden ingeboezemd, welke met de leer der Kerk strijdig zijn. Er zijn thans slechts drie kinderen, welke aldaar ter schole onderwijs genieten. De schoolopziener was hierover gebelgd toen hij, voor eenige dagen, de school komende bezigtigen, van den meester, op de vraag: wat daarvan toch wel de reden mogt zijn, ten antwoord kreeg: *mynheer de schoolopziener, men wil hier maar niets van die nieuwe schoolboeken weten.* Hij vertrok hierop, zonder verder met den meester te spreken.

— Te Luik is men met het opstellen van een verzoekschrift begonnen, voor het herstellen van alle nationale grieven; eerstdaags zal zeker deze provincie dit voorbeeld volgen.

— Eergister is in de parochiekerk van Onze Lieve Vrouw te Doornik een negendaags gebed begonnen, ten einde de zegeningen van den Hemel over Nederland af te smeeken.

— Vele geestelijken van Doornik hebben het verzoekschrift geteekend. (*Courrier de l'Escaut*)

— De heer *Fontan* heeft een verzoekschrift aan de tweede kamer ingediend, waarin hij zich beklaagt over de wederregtelijke vervoering uit dit rijk naar Hanover, en de mishandelingen, die hij te Zutphen en Nijmegen heeft moeten verduren.

— De *Courrier de l'Escaut* van heden meldt het navolgende:

Onze correspondent van Leuven berigt ons, dat het *collegium philosophicum* geheel in verval is en een groot getal leerlingen dit gesticht verlaten.

Wat ook de correspondent van het *Journal de la Belgique* moge zeggen, wij hebben alle redenen om te gelooven, dat de onze wel onderrigt is.

— Zoo wij vernemen, is het zekere *de Garde* van 's Bosch, die een verzoekschrift aan de tweede kamer tegen de toelating van den heer *Luyben* heeft ingediend, en die zich (in plaats van zekeren *le Grand*, zoo als wij, volgens de hollandsche dagbladen, gemeld hebben) over een vonnis door de regtbank van 's Bosch heeft beklaagd.

— Is het waarheid, dat een ex-pastoor van Brussel van wege het gouvernement voor het in der tijd bekend maken van een zeer weinig orthodox geschrift, en die, wegens deze daad van ongehoorzaamheid, van zijne bedieningen is ontslagen geworden, bij titel van schadeloosstelling een pensioen van 4000 gulden gekregen heeft? Op het rapport van welken minister is hem deze som toegestaan? uit welke fondsen wordt hij betaald?

— Z. M. heeft goedgevonden, dat in de stad Groningen eene kamer van koophandel en fabrijken zal worden opgerigt.

— Men heeft ons verzocht het volgende eene plaats in ons Dagblad te verleenen:

«*Zeeland*, 3 *november* 1829.

»Gepasseerde zondag heeft een, die men meent dat te Haren (bij Megen) te huis hoort, den inval gekregen, om te Uden op verschillende plaatsen te vertellen, dat hij op de heide, omtrent de gemeente Zeeland, twee meisjes had vinden liggen, die door roovers nakend uitgekleed en van goud, zilver en kleinodien beroofd waren; dat zij bijna sprakeloos en van koude waren verklemd; en dat hij dezelve opgenomen en in een hutje had gebragt, enz.; en daar hij tevens verhaalde tot welke familie dezelve behoorden, heeft dat verhaal den geheelen omtrek in de grootste bezorgdheid gebragt en in vrees voor diegenen welke de wegen in deze environs moeten passeren. — Dewijl nu geheel dit verhaal geenen den minsten schijn van waarheid heeft, maar een opzettelijk uitgedachte leugen is, meen ik, tot geruststelling van het geëerd publiek, niet beter te kunnen doen, dan UEd. te verzoeken, om dit een plaatsje in den *Noord-Brabander* te willen vergunnen; mogelijk zal de uitventer van die ongelukkige nieuwstijding dan ook in het vervolg wat spaarzaam in zijne verhalen worden.

»Ik heb de eer te zijn enz.»

— Wij lezen in de *Arnhemsche Courant* het volgende:

Er zijn er, die meenen, dat de tegenwoordigheid van den heer *Brugmans* in de kamer hun van dienst zal kunnen zijn, om achter geheimen te komen, tot welker ontknooping zij zonder dat niet zouden kunnen geraken: maar achten zij dan den heer *Brugmans* zoo weinig, dat zij van Z. Ed. durven verwachten, dat hij, zoo men zegt, uit de school zal klappen, en ontrouw zal worden aan het syndicaat, om hetgeen men van hetzelve geheim wil houden voor het volk, aan het volk te verraden?

Indien het waar is, dat de toelating van den heer *Brugmans* door het gouvernement vurig wordt verlangd, deszelfs verkiezing uit diezelfde bron ontwelt, is het dan niet te vreezen, dat Z. Ed^s. tegenwoordigheid onder de vertegenwoordigers des volks, voor de belangen des volks zeer nadeelig zal worden; zijne welsprekendheid den weerklank zal opleveren van de redekunstige figuren, met welke de minister van financien gewoon is te schitteren, die daarin zijnen ambtgenoot *van Maanen* niets toegeeft; en deze blinkende voorstellingen minder sterke oogen zullen verblinden. Onder de menigvuldige fabrieken, welke ons vaderland tegenwoordig telt, bestaat er ook eene van *zinsneden* (phrases); dezelve zijn, wat het gehalte betreft, aan de waterbellen gelijk, en worden zeer gezocht om hier en daar de plaatsen aan te vullen van *zaken*. Deze fabrikanten zijn bij de ministers van justitie en financien zeer in trek; en van dezelve is er reeds te veel aan den man gebragt onder de leden der tweede kamer van de staten-generaal.

— den 7 dezer, omtrent middernacht, is te Brussel in den ouderdom van 75 jaren overleden de zeer eerwaarde heer *Kleirens*, deken en pastoor der kerk van St *Catharina*; dit verlies zal door de geestelijkheid en de behoeftigen, waarvan hij altijd de steun was, levendig gevoeld worden. (*Belge.*)

— Een huisgezin, zamengesteld uit zes personen, is te Antwerpen vergeven door de overgroote hoeveelheid loodwit, hetwelk men in de boter ontdekt heeft; ongelukkig zal het moeijelijk zijn den dader van dit bloeddorstig bedrog te ontdekken, uit hoofde de boter op de algemeene markt door de vrouw van het huis is gekocht, die overleden is.

— In den nacht van den 3 op den 4 dezer, heeft een diefstal met braak en inklimming in de kerk van Ginneken (bij Breda) plaats gehad; de dieven hebben eenen kelk, de patena, de lepel en twee reliquiën, alles in zilver, medegenomen; deze voorwerpen worden op ƒ 150 geschat.

— Uit Hoorn (Noord-Holland) wordt gemeld, dat de mazelen aldaar en in de omstreken, sedert de maanden augustus, september en october laatstleden, groote verwoestingen gemaakt hebben. Vele kinderen zijn aan die ziekte omgekomen.

— In een artikel over het *monopolie van onderwys* lezen wij in den *Constitutionel*: «Gode behage het niet, dat wij ooit of immer de verdedigers van eenig hoegenaamd monopolie of voorregt zijn; de besluiten, waardoor de ouders van het regt beroofd zijn, om onderwijzers voor hunne kinderen te kiezen, of die hen belet hebben dezen pligt te vervullen, zijn niet de minst noodlottige van die, welke de keizerlijke regering ons nagelaten heeft; wij zouden als eene ongemeene weldaad beschouwen de wet, die, met deze te doen verdwijnen, de vaderlijke magt in hare gansche waardigheid zal herstellen en de vrijheid van het onderwijs, waarvan men hetzelve nooit had moeten berooven, terug te geven.

ADVIES,

Uitgebragt tegen de admissie van den Heer Mr. *P. A. BRUGMANS*, in de tweede kamer der Staten-Generaal, op donderdag den 12 November 1829, door Mr. *J. L. A. LUYBEN*.

Lid van de gezegde Kamer.

EDEL MOGENDE HEEREN!

Toen ik in de zitting van 27 october jl. mijn gevoelen ontwikkelde tegen de toelating van den heer mr. *P. A. Brugmans*, als lid dezer kamer, deed ik zulks in de overtuiging, dat hij, zoo als de zaak toen lag, regtstreeks viel in de termen van art. 92 der grondwet; omdat, naar mijn begrip, de leden van een collegie, dat rekeningpligtig aan den lande is, ongetwijfeld onder het woord *comptabel* moeten worden gerangschikt. Toen het rapport der meerderheid van de commissie, belast met het onderzoek der geloofsbrieven van dien heer, was verworpen, was het mij aangenaam uit de resolutie van u edel mog. te vernemen, dat diezelfde commissie zoodanige nadere inlichtingen konde geven, als zouden kunnen strekken, om met meerdere kennis van zaken over de admissibiliteit van den benoemden te oordeelen. Daar ik gaarne van eene dwaling terug kom, hoopte ik, dat, indien ik gedwaald had, men mij door overlegging van nieuwe en concluante bewijzen, wegens een verkeerdelijk opgevat denkbeeld, zoo duidelijk zoude inlichten, dat er voor mijne convictie geen twijfel konde overblijven. Dan, edel mog. heeren! ik moet tot mijn leedwezen verklaren, dat en de overgelegde stukken, en de redeneringen van de *meerderheid* der commissie mij niet van gevoelen kunnen doen veranderen. Integendeel, hoe dieper ik de zaak inzie, hoe meer ik in mijn eerste gevoelen word gesterkt. Ik moet dan hier wederom verklaren, dat ik alnog met de *minderheid* der commissie instem, dat de overgelegde stukken, zijnde twee certifiaten, het eene afgegeven door de algemeene rekenkamer, en het andere door de drie leden dier kamer, benoemd krachtens art. 48 der wet van 27 december 1822, welke drie leden in deze nog niet eens als autoriteit kunnen optreden, omdat zij slechts een gedeelte der commissie uitmaken, het punt in geschil niet kunnen beslissen; maar dat de acte, bij welke de permanente commissie uit het amortisatie-syndicaat is daargesteld, de pligten, werkzaamheden en attributen van de leden dier commissie aan deze vergadering moet kenbaar maken, om te kunnen onderscheiden, of die pligten, werkzaamheden en attributen de gedachte permanente commissie aan den lande *comptabel* doen zijn.

Ik moet vooronderstellen, dat de commissie van onderzoek des geloofsbriefs van den heer mr. *Brugmans* de mededeeling der acte van creatie van de permanente commissie uit het amortisatie-syndicaat heeft gevraagd, en, daar deze niet is overgelegd, maar vervangen door *certificaten*, mag ik redelijker wijze besluiten, dat die acte niets hoegenaamd, wegens het *al* of *niet* rekeningpligtig zijn der permanente commissie, inhoudt. In deze duisterheid mag ik, tot het bekomen van eenig licht, toevlugt nemen tot de wet, waarbij het syndicaat is daargesteld en tot de wetten en documenten, in welke de attributen van de algemeene rekenkamer worden bepaald en opgehelderd.

Zien wij nu de wets-artikelen, welke op het onderwerpelijk geval toepasselijk zijn. Art. 48 der wet van 27 december 1822 (*Staatsblad*, n.° 59) bepaalt; dat de rekening van het syndicaat wordt opgenomen door de presidenten van de eerste en tweede kamers der staten-generaal, door twee leden uit den raad van state en door drie leden uit de algemeene rekenkamer. Dit is eene geheime commissie, welke opneemt:

1.° alles, wat betrekking heeft tot de uitgaven van den secretaris der permanente commissie, wegens schrijfloonen;

2.° Alles, wat ziet op de uitgaven van den tresorier van die zelfde commissie, ter zake van het geldelijk beheer, hetgeen aan hem is toevertrouwd;

3.° Alles, wat aangaat de uitgaven van den opperboekhouder der nationale schuld, wegens de halfjarige rentebetaling.

Al, wat het beheer aan den commissaris tot de conversie der schuld en de uitgifte der schuldbekentenissen betreft, wordt door de algemeene rekenkamer opgenomen en gesloten. Voegt hier bij, dat de bedoelde geheime commissie de drie zoo even genoemde gedeelten der rekening wel opneemt, doch dat art. 48 uitdrukkelijk bepaalt, dat dezelve niet door die commissie worden gesloten; maar zulks geschiedt door de drie leden der rekenkamer, welke zich bij de commissie bevinden. Hieruit volgt vrij klaar, dat de opneming der commissie, voor zoo veel de drie eerste punten betreft, alleen plaats heeft om de *geheimhouding*, en dat, indien men deze wegneemt, het opnemen en sluiten van diezelfde gedeelten der rekening, even als datgene, wat den commissaris tot de conversie der schuld regardeert, dadelijk onder de gewone attributen van de algemeene rekenkamer zoude vervallen. Dit levert nu wel reeds het bewijs op, dat de benoeming der secrete commissie niet te weeg brengt, dat zij, die de rekening, waarvan het hier kwestie is, ter opneming aanbieden, *niet comptabel* aan den lande zouden zijn.

En wie doet hier rekening? De permanente commissie uit het amortisatie-syndicaat. Trouwens deze biedt de rekening aan al de leden van dat syndicaat aan en oordeelt (indien ik wel onderrigt ben), *met die leden* over dezelve. Dan neemt het geheel syndicaat (de leden der permanente commissie daaronder begrepen), de rekening *voorloopig* op. Daarna vertrekkende de leden, die niet tot de permanente commissie behooren, en deze laatste commissie doet rekening, ter finale opneming en sluiting aan de in art. 48 der vooraangehaalde wet bedoelde commissie toekomen. Dit toch bewijst wel ten klaarste, dat het de permanente commissie is, welke rekening doet.

Maar, zal men zeggen, art. 23 van de wet van 21 junij 1820 (*Staatsblad*, n.° 15), stelt vast, dat de Koning zal bepalen, welke ambtenaren de rekeningen hunner gestie aan de algemeene rekenkamer, ter opneming en sluiting, zullen moeten inzenden en daardoor comptabel aan den lande worden; edoch op de lijst van ambtenaren, die hunne rekeningen alzoo moeten inzenden, is de permanente commissie uit het amortisatie-syndicaat niet opgenoemd; gevolgelijk kan dezelve niet gehouden worden, aan den lande *comptabel* te zijn. Ik antwoord op deze redenering, dat, naar mijn oordeel, art. 23 juist medebrengt, dat de permanente commissie aan den lande *comptabel* is, zonder dat het noodig zij, dat Z. M. dezelve als zoodanige aan de rekenkamer designere. Immers wij hebben reeds gezien, dat de benoeming der speciale commissie alleen ten doel heeft de geheimhouding; en de daadzaak, dat alleen de *drie leden* der rekenkamer, die zich in die commissie bevinden, bevoegd zijn, om de rekening te *sluiten*, bewijst middagklaar, dat deze commissie de rekenkamer vervangt. Bovendien, zoodra het aangehaald art. 23 van de aanwijzing dier ambtenaren heeft gesproken, laat het volgen deze aanmerkenswaardige woorden: «Daar »onder (onder die ambtenaren) zullen in allen gevalle gebragt »worden al degenen, aan welke uit 'slands penningen eenige »gelden ter goede rekening worden verstrekt». Was het, na deze duidelijke bepaling, nog noodig, de permanente commissie op te noemen, om haar aan den lande rekeningpligtig te doen zijn? Ik zeg gerust *neen*; omdat wij allen weten, dat aan deze commissie uit 's lands kas-gelden, ja enorme capitalen, worden verstrekt, om de publieke schuld te amortiseren. En zoude deze commissie daarvan geene rekening aan den lande moeten doen? voorzeker ja, en wel krachtens de finale bepaling van datzelfde art. 23, hetgeen men ons veelligt zal tegenwerpen.

Om dit nog duidelijker te maken, zullen wij de memorie van den 13 mei 1820, houdende beantwoording der bemerkingen van de sectien, betrekkelijk de wet op de zamenstelling der algemeene rekenkamer, raadplegen. In dat stuk vindt men deze oplossing, wegens eene bedenking op het aangehaald artikel; «De lands comptabelen, in het 23ste artikel bedoeld, zijn diegenen, in welker verantwoording een definitieve blijkt van de »publieke inkomsten en uitgaven, edoch geenszins al de sub- »ontvangers en anderen, welke verantwoording schuldig zijn aan »hunne superieuren.» Blijkt het in de rekening van de permanente commissie niet van de inkomsten der aan haar verstrekte millioenen, tot aankoop van effecten, om de publieke schuld te amortiseren? Blijkt het in diezelfde rekening niet van de tot dat einde gedane uitgaven? Blijkt het in die rekening niet van de publieke inkomsten en uitgaven van de administratien der domeinen, en van de wegen en vaarten, welke successivelijk aan de gemelde commissie zijn gedemandeerd? Al deze vragen moeten *affirmatief* worden beantwoord; en dan blijft er ook geen twijfel over, of het gouvernement zelf (want de genoemde memorie van beantwoording emaneert van het gouvernement) houdt de permanente commissie voor *comptabel aan den lande*.

Zoude men, voor een tegenovergesteld gevoelen, nog eenig argument willen trekken uit art. 202 der grondwet, waarin gestatueerd is, dat de rekenkamer rekening en verantwoording vordert van alle bijzondere lands comptabelen en *anderen*, en deze laatste door den Koning wederom moeten zijn aangewezen; dat men dienaangaande dan ook tot dezelfde memorie van beantwoording terug ga. Daarin vindt men: «Wat aangaat de »woorden *en anderen*, in art. 202 der grondwet voorkomende, »vermeent men, het daarvoor te moeten houden, dat hierdoor »beoogd is, om aan den Koning de faculteit te laten van aan »de algemeene rekenkamer rekenpligtig te maken, bij voorbeeld, »zoodanige ambtenaren, welke, hoezeer uit den aard hunner »posten niet rekenpligtig, zulks in bijzondere gevallen kunnen »worden, door het ontvangen van gelden ter goede rekening; »*en deze zyn met zoo vele woorden in het* 23ste *artikel aangewe-* »*zen.*»

Allen, die gelden ter goede rekening ontvangen, zijn dus in

art. 23 reeds aangewezen, en voor dezen is er alzoo geene verdere aanwijzing noodig. De permanente commissie ontvangt, gelijk wij bewezen hebben, gelden ter goede rekening. Derhalve is zij, zoo wel om deze reden, als uit den aard van haren post, van haar publiek karakter, rekeningpligtig aan den lande. Men ziet hieruit verder, dat er voor hen, die uit 's rijks kas gelden ter goede rekening ontvangen, geene meerdere aanwijzing noodzakelijk is, en zij per se rekeningpligtig aan den lande zijn.

Eindelijk lijdt het ook geenen twijfel, dat de permanente commissie gelden behandelt. Wat is immers het afgeven van mandaten en assignatien, waarvoor dadelijk gelden kunnen worden ontvangen, anders, dan *virtualiter* de betaling zelve? Of ik iemand klinkende specie toetel, of hem papier geef, hetgeen zoo goed is als geld, zal wel op hetzelfde nederkomen. Dat de permanente commissie, als beheerende 's rijks domeinen, zulke mandaten afgeeft op hare agenten, heb ik in den loop der maand october, in andere betrekkingen, zelf ondervonden. Dat men mij alzoo niet zegge, dat zij geen beheer voor penningen heeft, noch betalingen doet; want zulke assignatien of mandaten op hare agenten zijn wezenlijke betalingen of overgaven van gelden *per traditionem brevis manus*. Op dezelfde wijze betaalt zij de beambten bij de wegen en vaarten, en de aannemers van daaraan gedane werken. Wat meer is, heeft de commissie van onderzoek des geloofsbriefs van den benoemden een certificaat geproduceerd, medebrengende, dat de *quitus* op de rekening, welke wij bewezen hebben, dat is *de rekening van de permanente commissie*, wordt afgegeven aan het syndicaat. Dit levert eene volledige tegenspraak op van den verderen inhoud van dat certificaat, hetgeen alleen eenige bijzondere *rekeningpligtigen* opnoemt; welke tegenspraak daarin gelegen is, dat de *quitus* uit den aard der zaak wordt afgegeven aan hen, die rekeningpligtig zijn; edoch dit geschiedt hier, volgens dat certificaat zelf, niet aan den *trésorier, opperboekhouder* of *andere beambten*; dus zijn niet deze beambten, maar zij, die rekening doen, comptabel aan den lande, ofschoon het voors. certificaat daarvoor alleen de opgenoemde beambten wil doen doorgaan. Omdat de permanente commissie met het dagelijksch beheer van zaken is belast; omdat de rekening en verantwoording gevolgelijk alleen haar kan concerneren, moet de *quitus* gehouden worden, voor de permanente commissie te zijn; en alzoo bewijst deze afgifte almede de rekeningpligtigheid van die commissie.

De slotsom van dit alles is, dat de permanente commissie *geldelyk beheer* heeft en daarvoor aan den lande rekeningpligtig zijn moet; door welke omstandigheid hare leden [illegible] van zitting in de vergadering van de staten-generaal grondwettig zijn uitgesloten. Op deze gronden zal ik wederom *tegen* de admissie van den heer m^r. *P. A. Brugmans* mijne stem uitbrengen.

Te 's BOSCH, bij de GEBROEDERS LANGENHUYSEN, Drukkers en Uitgevers, van den *NOORD-BRABANDER*.

— In Columbië zijn de bullen ontvangen, welke door Z. H. verzonden zijn aan don *Raphael Lazo de la Vega*, overgegaan naar het bisdom Quito, aan don *Mariano Talavera*, benoemd bisschop *in partibus* van Tricala en vicaris apostoliek van het bisdom van Guayana, en aan *Bonaventura Arias*, bisschop *in partibus* van Jericho, benoemd tot vicaris apostoliek van het bisdom van Merida; onmiddellijk heeft de regering den noodigen last gegeven voor het in bezit nemen dezer zetels; men verwacht thans den secretaris van het gezantschap van Columbië te Rome, die, zoo men zegt, met vele voorstellen van wege het hof van Rome, belast is.

— Men leest in de *Gazette de France*: „Z. H. de Paus heeft don *Miguel* niet erkend; de apostolische nuntius is gemagtigd geweest, om de diplomatische betrekkingen met het hof van Lissabon te hervatten, zoodra eene mogendheid dezen vorst als Koning zoude erkend hebben; dit heeft de nuntius gedaan, zoodra de minister van Spanje zijne geloofsbrieven aangeboden had.

— Uit Friburg, in Zwitzerland, wordt gemeld, dat men sedert weinig tijds, meer dan 50,000 francs voor de verfraaijing van het pensionaat der jesuiten besteed heeft; aldaar worden nog meer dan twee honderd leerlingen verwacht.

— Te Londen, bij de brug van Waterloo, bestaat eene kleine menagerie, die zeer merkwaardig is. Dezelve vereenigt, in eene kooi van slechts vijf voeten vierkant, eene kat, eene rat, eene muis, eenen valk, een konijn, een varken van Guineën, eenen steenuil, eene duif, eene spreeuw en eene musch, die alle in volkomene eendragt leven, de zwakste zonder eenige vrees te toonen, en de sterkste zonder ooit den lust te doen blijken, om van zijne magt gebruik te maken. De eigenaar van deze dierverzameling, zekere *John Austin*, verzekert, dat hij zeventien jaren heeft gewerkt, om dit wonder-verschijnsel te bekomen. Er is niets zoo zeldzaam als deze kleine maatschappij; alwaar men de duif en het konijn zich al spelende een' hooi- en stroo-pijl ziet betwisten, hetwelk zij willen doen dienen, om hun nest te maken; de musch zit nu op den kop van de kat, dan op dien van den steenuil, hare twee natuurlijke vijanden; terwijl de muis onbeschroomd speelt in het bijzijn van de kat, van den valk en van den uil. De middelen, door welke de eigenaar zegt deze wonderbare overeenkomst verkregen te hebben, zijn, een altoos overvloedig voedsel en de voorzorg om deze dieren van hunne geboorte af bijeen te voegen.

AMORTISATIE-SYNDICAAT EN DE HEER BRUGMANS.

De *Staats-Courant*, van den 9 dezer, deelt het rapport mede, hetwelk door den heer *Donker Curtius*, namens de meerderheid der commissie, aan wien het onderzoek der geloofsbrieven van de nieuw verkozen leden in de provincie Holland was opgedragen, in zake van den heer *Brugmans*, is uitgebragt.

De redenen, die door de commissie tot de toelating van den heer *Brugmans* worden voortgebragt, zijn ons zeer zwak voorgekomen. Men wil dezelve gronden op bewijsstukken, die zelfs niets bewijzen, zoo als door den heer *Trenteseaux*, namens de minderheid der commissie, te regt wordt opgemerkt.

Naar ons gevoelen, bestaat het verschilpunt ten deze alleen hierin: heeft het *amortisatie-syndicaat* eenig beheer of beschikking over gelden of fondsen, waarvan ten behoeve van het rijk verantwoording moet worden gedaan? En wie is of zijn de rekenpligtigen?

Men behoeft de wet van den 27 december 1822 alleen in te zien, om overtuigd te worden, welk aanzienlijk beheer aan het *amortisatie-syndicaat* is opgedragen, en welke rijks fondsen en inkomsten aan hetzelve zijn toevertrouwd, en wie zoude met gezonde hersenen durven veronderstellen, dat van dat beheer geene verantwoording zoude verschuldigd zijn?

Maar wie is verantwoording schuldig, en door wie behoort daarvan de staat of de rekening te worden opgemaakt? Bij de wet van den 27 december is daaromtrent niet genoegzaam voorzien, denkelijk is dit onnoodig geacht, omdat bij art 61 der grondwet het opperbestuur van de algemeene geldmiddelen aan den Koning is toegekend; intusschen blijkt uit art. 46, 47 en 48 der wet, dat jaarlijks eene rekening van dat beheer zal worden opgemaakt.

Nu is de vraag, door wie wordt die rekening opgemaakt? Zeker niet door de algemeene commissie, zoo als men uit de bij het rapport overgelegde verklaringen wil beweren, immers volgens art. 46 worden al de leden opgeroepen, om de bevorens opgemaakte rekening na te zien en voorloopig te sluiten; en diegenen, welke geroepen worden om eene rekening na te zien en voorloopig te sluiten, kunnen immers niet als instellers en afleggers van die rekening, als rekenpligtigen of comptabelen beschouwd worden. Maar door wie wordt dan deze rekening opgemaakt, of wie is daartoe, krachtens de door den Koning genomene besluiten of uitgevaardigde instructien, gehouden of verpligt? Dit is het verschilpunt, dat door de commissie meer naauwkeurig had behooren te worden onderzocht.

Door den heer *Donker Curtius* is namens de commissie ten deze geene inlichting gegeven, hetwelk voorzeker wel zoude gedaan zijn, indien de verpligting tot het opmaken en afleggen op zijnen naam en ter zijner verantwoording aan den thesaurier der commissie, of aan eenen anderen ambtenaar door den Koning was opgedragen, en wij moeten het er dus voor houden, dat de leden der *permanente commissie* daarmede belast zijn.

Bij de wet van den 27 december 1822 is, zoo als wij hier voor hebben opgemerkt, niet bepaald, aan wien de directe behandeling en beschikking van en over de gelden en geldswaarden zal worden opgedragen, ongetwijfeld omdat deze bemoeijenissen meer regtstreeks tot de magt des Konings behooren, en Z. M. alleen bevoegd is, de daartoe vereischt wordende ambtenaren aan te wijzen of te benoemen. — En daar Z. M., nader van die magt gebruik makende, eenige leden, uit den boezem van het amortisatie-syndicaat, onder de benaming, van *permanente commissie* heeft aangesteld, zoo als Z. M. ook de bevoegdheid had, buiten dat collegie andere personen te benoemen, zoo zal er wel geen twijfel overblijven, of deze benoemden moeten als 's lands ambtenaren en wel als *comptabele ambtenaren* beschouwd worden, ten ware uit de bij Z. M. genomene besluiten en gemaakte instructien mogte blijken, dat nog andere personen als zoodanig met den last van personele verantwoording zijn aangewezen.

Te willen veronderstellen, dat de leden der *permanente commissie* geene *bezoldigde en comptabele personen* zijn, zonder *behoorlyke* aanwijzing, wie of dit, van dat aanzienlijk beheer, anders zoude wezen, of met het doen van rekening personeel belast is, is eene ongerijmdheid. — De Koning, aan wien het opperbestuur van de algemeene geldmiddelen, waartoe die van het *amortisatie-syndicaat* voorzeker ook wel zullen behooren, kan het beheer over dezelve niet aan eene commissie of aan bijzondere personen overlaten, zonder dezelve als *comptabel* te beschouwen.

Wij herhalen: het besluit en de instructie, volgens welke de permanente commissie is daargesteld en moet handelen, kan alleen ten deze eene voldoende oplossing geven, en zonder welke de leden der tweede kamer den heer *Brugmans* tot het lidmaatschap van die kamer, niet kunnen toelaten, omdat hij het vermoeden tegen heeft. — De verklaringen die door de rekenkamer zijn afgegeven pleiten zelfs tegen hem.

De leden der *permanente commissie* kunnen rekenpligtig, kunnen ambtenaren zijn, zonder dat dit bij de rekenkamer bekend is; hunne bezoldiging genieten zij uit hunne eigene fondsen, en hunne administratie is met eenen zoodanigen digten sluijer omgeven, dat van hunne handelingen bij gezegde rekenkamer zelfs weinig bekend is. — Bovendien is het onnoodig om als comptabel beschouwd te worden, dat men in persoon behandeling van geld moet hebben. Hoe lang zijn de hoofd-ontvangers der accijnsen en van de in- en uitgaande regten, en nu nog de administrateurs van 's rijks schatkist in de provincien te regt als comptabel beschouwd, ofschoon deze ook geene directe behandeling van gelden hebben.

En eindelijk, dat de *permanente commissie* bij Z. M. zelfs als een afgezonderd iets, van dat van het collegie van het *amortisatie-syndicaat* wordt beschouwd, kan uit onderscheidene besluiten blijken, waarbij die commissie met de uitvoering van het daarbij bepaalde wordt belast, en dienvolgens kunnen de leden der *permanente commissie* niet op eene lijn met de leden van het amortisatie-syndicaat worden gesteld.

STAAT DER NOTARISSEN IN NOORD-BRABAND.

Sedert eenigen tijd zijn, in onderscheidene dagbladen, staten van vergelijking medegedeeld, aantoonende, hoe de ingezetenen der noordelijke provincien en de protestanten, in tegenoverstelling der zuidelijke Nederlanders en der roomsch-katholijken, zoo wel in de hooge collegien van het rijk, als in ministeriële betrekkingen, militaire bedieningen en in regterlijke en financiële posten, bevoordeeld zijn.

Ofschoon de provincie Noord-Braband bij de noordelijke provincien gerekend wordt en derzelver vertegenwoordigers zich ook meest alle, tot hiertoe, als zoodanig gedragen hebben, zoo hebben derzelver ingezetenen evenwel in die bevoorregtingen niet mogen deelen; integendeel, ja wij durven gerust zeggen, dat geene provincie ten deze meer miskend is, en om daarvan overtuigd te worden, behoeft men slechts den *Provincialen Almanak* open te slaan; iedere bladzijde zal een bewijs opleveren, in hoe verre dat vreemde Noord-Nederlanders en protestanten, in vergelijking der roomsch-katholijken, zijn bevoordeeld.

In afwachting, dat wij hiervan een geheel tafereel zullen leveren, hebben wij, bij gelegenheid van den ontvangst van den brief van *A. Z.*, uit het kanton Asten, in n° 95 van ons dagblad geplaatst, den staat van het *notariaat*, in deze provincie, eens nagezien, en willen, nu wij deze moeite genomen hebben, onze bevinding ook aan onze lezers mededeelen.

Wij zullen ons niet inlaten, in hoe verre het gezegde van onzen hierboven genoemden *correspondent* kan gegrond wezen, dat de laatste benoeming van eenen protestant tot notaris te Asten zoude gedaan zijn, niet uit miskenning van de aanspraak van roomsch-katholijken, maar alleen om eene gelegenheid te openen, om een zoontje van den president der regtbank te Eindhoven te kunnen doen plaatsen. Wij kunnen aan den heer president *van Veldhoven* zulke oogmerken niet toeschrijven; hij is immers ook in de roomsch-katholijke Kerk gedoopt? en om welke redenen hij ook de ridder-orde op den 4 july 1829 moge verkregen hebben, moet hij evenwel zijne verpligting jegens

den Koning te wel gevoelen, en zal deze niet verraden door partijdig te handelen, en vooral niet door het belang van zijne vrienden en naastbestaanden, ten koste van anderen, voor te staan, en zoo doende, om eenen zijner zonen als commies-griffier bij eene regtbank te doen plaatsen, welke zonen hij bij eene *advertentie* van den 2 dezer in het *Provinciaal Dagblad*, in zeker opzigt, zelf veronteerd heeft; want ook deze zullen wel begrepen zijn onder diegenen, aan welke, zonder een schriftelijk bewijs, op zijnen naam geen *krediet* mag worden gegeven; neen wij willen liefst gelooven, dat dit gezegde maar eene veronderstelling is, omdat door de benoeming van den commies-griffier bij de regtbank te Eindhoven tot notaris te Asten eene plaats is opengevallen, op welker vervulling de president zoo veel invloed kan hebben. — De tijd zal dit doen zien, en wij schrijven liever de benoeming van den notaris te Asten alleen aan dien geest toe, die sedert het jaar 1813 in deze provincie zoo blijkbaar geheerscht heeft.

De navolgende staat zal dit nader bewijzen.

De provincie Noord-Braband is verdeeld in drie arrondissementen en deze in 24 kantons, als: het

Kantons.	Bevolking.	Gereformeerden.	NOTARISSEN. Roomsch-katholijken.	Protestanten.
ARRONDISSEMENT 'S HERTOGENBOSCH.				
1 's Hertogenbosch	13071	1891	2	3
2 Tilburg	13703	366	»	3
3 Oisterwijk	10244	471	2	2
4 Boxtel	11592	379	»	4
5 Oss	14645	289	»	5
6 Heusden	14459	10455	»	5
7 Waalwijk	15417	4546	»	6
8 Grave	12900	214	4	»
9 Ravenstein	8458	135	2	1
Te zamen	114,489	18,746	10	29
ARRONDISSEMENT BREDA.				
10 Breda	14056	1348	3	2
11 Bergen-op-Zoom	12923	1736	1	4
12 Oosterhout	10799	1158	3	1
13 Oudenbosch	11512	1786	2	3
14 Ginneken	13009	282	2	2
15 Zevenbergen	11397	5504	»	5
16 Rozendaal	11374	629	3	2
Te zamen	85,070	12,443	14	19
ARRONDISSEMENT EINDHOVEN.				
17 Eindhoven	16098	287	2	2
18 Hilvarenbeek	9356	198	2	3
19 Oirschot	8587	121	2	1
20 St. Oedenrode	11636	115	»	4
21 Gemert	11048	72	2	1
22 Helmond	13902	239	3	2
23 Asten	12140	301	»	4
24 Boxméer	11762	217	3	1
Te zamen	94,528	1550	14	18

Zoodat voor eene bevolking van 294,087 zielen, waaronder 32,743 gereformeerden, van de 104 notarissen slechts 38 roomsch-katholijk zijn, terwijl de overige alle tot de hervormde kerk behooren.

Mogelijk zal door eenigen worden opgemerkt, dat het grootste gedeelte dezer notarissen, sedert vele jaren, en van die tijden, dat de protestanten alle posten bij uitsluiting bekleedden, in bediening zijn geweest, en dat daaraan dit groot verschil moet worden toegeschreven. Gedeeltelijk is dit waar; want onder het bovengemeld getal behooren wel 7 personen, die vóór het jaar 1794 reeds notaris of secretaris waren; al de overigen zijn sedert dat jaar aangesteld, en wanneer de collegien, waarin de roomsch-katholijken de meerderheid uitmaakten, na het voorn. jaar de protestanten, zoo als eenige willen doen voorkomen, niet uit de openbare betrekkingen gesloten hebben, zoo als in het tegendeel blijkbaar doorstraalt, dat is dit voetspoor, door het gouvernement, sedert het jaar 1813, met opzigt tot de roomsch-katholijken, niet even verdraagzaam gevolgd, want van de 49 notarissen, die na het jaar 1813 zijn benoemd, behooren er slechts 14 tot het roomsch-katholijk kerkgenootschap, daaronder begrepen de twee nu laatst aangestelde in het arrondissement Breda.

Daarenboven zijn er onder de roomsch-katholijken eenige, die hunne aanstelling bijzonder aan den Koning verschuldigd zijn, en die tegen de voordragt, ten minste tegen de gunstige voordragt van het ministerie, zijn benoemd, anders was het getal nog geringer; en wij houden ons verzekerd, dat, indien deze stootende ongelijkheid aan Z. M. behoorlijk bekend ware, hoogstdezelve zijn ongenoegen aan diegenen zoude te kennen geven, die de oorzaak zijn, dat daardoor zulke gegronde klagten, door de overgroote meerderheid der Noord-Brabanders, zoo regtmatig kunnen gedaan worden.

Onze correspondent *A. Z.* heeft in zeker opzigt gelijk, wanneer hij de klagten aanheft, dat in zijn kanton geen roomsch-katholijk notaris gevonden wordt, dan hij staat ten deze gelijk met de ingezetenen in de kantons Tilburg, Boxtel, Oss, Heusden, Waalwijk, Zevenbergen en St. Oedenrode, waarin de bevolking, met uitzondering van Heusden, Waalwijk en Zevenbergen, ook bijna geheel roomsch-katholijk is, en moet zich dus met zoo vele zijner mede ingezetenen getroosten, totdat de tijd zal geboren worden, dat, van wege het gouvernement, aan art. 192 der grondwet eene opregte en welmeenende uitvoering zal gegeven worden.

Wij hebben bij de opgave der bevolking het *statistisch tafereel* dezer provincie gevolgd, dat op last der provinciale staten met 1° januarij 1815 is opgemaakt, wanneer het getal der protestanten reeds vermeerderd was, door de aanvulling der openstaande predikants-plaatsen en de aanstelling van een aantal ambtenaren van dat kerkgenootschap, ter vervanging van eenige Franschen en Zuid-Nederlanders, die in deze provincie, tijdens het fransch bestuur, in bediening zijnde, in het jaar 1814 zijn ontzet geworden; sedert dat jaar is de bevolking met ongeveer 15 ten honderd vermeerderd, en dat der protestanten zal zeker niet zijn verminderd.

Ook vermeenen wij hierbij nog te moeten voegen, dat het getal der protestanten in deze provincie aanmerkelijk geringer zoude wezen, wanneer het kanton Heusden en eenige gemeenten en de kantons Waalwijk en Zevenbergen, welke voormaals tot de provincie Holland behoorden, in deze provincie in de laatste jaren niet waren ingelijfd, en welke gemeenten meest door protestanten worden bewoond.

*** Op den 2 november 1829, omtrent negen ure, werd onze zeer beminde Broeder en aangehuwd Broeder, de Hoogeerwaardige Heer *H. A. PEESE,* AARTSPRIESTER van *Twenthe,* en sedert het jaar 1801 Pastoor van de gemeente *Denekamp,* nadat hij reeds vroegtijdig met de H. H. Sakramenten van Onze Moeder de H. Kerk voorzien was, in den hoogen ouderdom van bijna twee en tachtig jaren, aldaar door den dood uit ons midden weggerukt.

Negen en vijftig jaren is hij als Priester des ALLERHOOGSTEN, met onvermoeiden ijver, in den wijngaard des Heeren werkzaam geweest.

In het jaar 1806 werd hij, wegens zijne kunde en deugd, tot de aartspriesterlijke waardigheid verheven, en beantwoordde door leer en voorbeeld, op eene zoo voortreffelijke wijze, aan zijnen verhevenen roep, dat wij, tot troost in onze droefheid, zeggen durven: *hy was de Kerk tot luister en de geloovigen tot stichting.*

Hij stierf zoo als hij geleefd had: — als een waar Christen en goede Herder, die zijne schapen leerde leven en sterven.

Dat zijne gedachtenis bij ons in zegening blijve, en dat alle ware geloovigen zijne ziel in hunne gebeden gedenken, is onzer hartenwensch; waarom wij dan ook langs dezen weg van dit voor ons zoo gevoelig sterfgeval aan Vrienden en Bekenden kennis geven.

G. BINKHORST.
M. PEESE.
Mede in naam der overige familie.

BEKENDMAKINGEN.

De prijzen der granen, te Eindhoven, van dingsdag 10 November, zijn geweest:

Tarwe,	het nederlandsch mud:	ƒ 00 » à 00-00.
Rogge,		« 5-20
Boekweit,		« 4-50 à 3-70.
Haver,		« 3-00 à 2-50.
Het nederlandsch pond boter.		« 0-60 à « 57.

De vier nederlandsche ponden roggebrood 27 cents.

Te 's BOSCH, bij de GEBROEDERS LANGENHUYSEN, Drukkers en Uitgevers, Apostelstraat, H, n° 20.